

Lærerutdanningskoler - pilotprosjekt

Delrapport 3 – *Studenter*

Eirik S. Jenssen
Frode Olav Haara

Sogndal 07.01.2022

Innledning

Ved Høgskulen på Vestlandet (HVL) – fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett (FLKI) er det høsten 2020 startet opp et fireårig pilotprosjekt (2020-2024) der HVL-FLKI har oppnevnt seks lærerutdanningsskoler (LU-skoler) blant de mange praksisskoler som er tilknyttet fakultet. Det grunnleggende målet for prosjektet er å utvikle et tett og likeverdig samarbeid mellom lærerutdanningsskoler og HVL-FLKI, og mellom skoleeier og HVL-FLKI. Etter pilotperioden skal prosjektet utvides til å gjelde samarbeid med flere grunnskoler i alle nærregionene (Stord, Bergen, Sogndal).

Parallelt med LU-prosjektet er det opprettet et følgeforskningsprosjekt som skal gå over tre år (høst 2020 – vår 2023) og har som oppgave å vurdere hva som fremmer og hemmer utviklingen og gjennomføringen av LU-prosjektet, med tanke på at prosjektet skal oppskaleres på sikt. Følgeforskningen vil følge LU-prosjektets utvikling og gjennom halvårlige delrapporter rette oppmerksomheten mot ulike sider ved prosjektet. Målet med delrapportene er å gi aktørene i LU-prosjektet grunnlag for å foreta eventuelle justeringer underveis. Sluttrapporten blir levert våren 2023 og vil være en del av grunnlaget for hvordan HVL kan videreføre og oppskalere prosjektet fra høsten 2024.

Vi viser til Delrapport 1 – *Forventninger* for oversikt over intensjoner og målsetting med følgeforskningsprosjektet, og vår forståelse av følgeforskningens rolle.

Følgeforskningsprosjektet vil underveis i prosjektperioden sette søkelys på forskjellige aktører, og vil ha ulike perspektiv i delrapportene etter hvilken fase prosjektet er i. Det første året vil ha størst oppmerksomhet rettet mot forventningene til ulike aktører. Andre år vil gi størst oppmerksomhet til ulike tiltak og aktiviteter innenfor prosjektet, mens tredje år vil ha mest oppmerksomhet knyttet til endringsprosesser og virkning:

- Delrapport 1: Forventninger
- Delrapport 2: Praksis og profesjon
- Delrapport 3: Studenter
- Delrapport 4: Fou
- Delrapport 5: LU-skole

Hele veien vil vi søke å identifisere fremmende og hemmende faktorer for LU-prosjektets utvikling.

Temaet for Delrapport 3 er studenter og deres opplevelse av LU-ordningen. Vi har intervjuet studentgrupper mens de har vært i praksis på LU-skoler, med utgangspunkt i disse problemstillingene (basert på målsettingene i «Prosjektplan: Lærerutdanningsskoler og -barnehager ved Høgskolen på Vestlandet» Se delrapport 1):

Hvilke opplevelser har GLU-studenter knyttet til at LU-prosjektet vil:

- *Bidra til økt kapasitet og høy kvalitet i praksisopplæringen*
- *Styrke relevans i forskning- og utviklingsarbeid*
- *Bidra til kompetanseutvikling og kvalitetsutvikling i barnehage, skole og HVL*
- *Bidra til å styrke lærerutdanningen gjennom økt integrasjon mellom profesjonsfag og praksis i utdanningen*

- *Utvikle og prøve ut nye former for samarbeid mellom barnehage, skole og HVL*

Studentene hadde ikke kjennskap til LU-skoleordningen, samarbeidet mellom HVL og praksisfeltet, og var ikke involvert i fou-arbeid. Derfor ble det særlig opplevelsen av kvalitet i praksisopplæringen studentene uttalte seg om.

Studentstemmen i praksis

Partnerskapet mellom HVL-FLKI og lærerutdanningsskolene skal sikre en lærerutdanning som oppleves som faglig krevende og givende for både studenter og ansatte. Et mål er å utvikle studieprogrammer med «undervisning basert på forskning av høy kvalitet, og med relevans for praksis» og hvor «profesjonsretting og sammenheng mellom studiens elementer» ivaretas (Kunnskapsdepartementet, 2017). Et slikt siktemål krever samarbeid mellom flere aktører.

Der Delrapport 2 rettet et blikk mot hvordan HVL og LU-skoler kan legge til rette for gode praksisopplevelser, fokuserer Delrapport 3 på hvordan studenter opplever sin praksis ved LU-skoler. En sentral aktør i studentens opplevelse av praksis, er praksislæreren. Det er rimelig å anta at praksislæreres opplevelse kan berike, utfylle og kanskje balansere informasjonen fra studentene. Derfor er også praksislærere ved LU-skoler sine opplevelser av studenters praksis en del av Delrapport 3.

I løpet av de fem studieårene i grunnskolelærerutdanningen skal studenten gjennomføre 110 dager veiledet praksis og fem dager observasjonspraksis. Det er fordelt slik på de fem studieårene, for både GLU 1-7 og 5-10:

- 1.studieår: 3 uker høst, 3 uker vår.
- 2.studieår: 3 uker høst, 3 uker vår.
- 3.studieår: 3 uker høst, 2 uker vår.*
- 4.studieår: 3 uker vår.
- 5.studieår: 2 uker høst.

*Campus Sogndal: 2 uker + 3 dager høst, 2 dager + 2 uker vår (skoleovertakelse vår 2022).

Kort fortalt viser HVL-FLKI sin oversikt over praksis i GLU-utdanningene at grunnskolelærerstudenten ved HVL-FLKI har praksis 2-3 uker hvert semester (bortsett fra 7.semester og 10.semester), og på samme praksisskole i praksisperioden(e) innenfor hvert studieår. De fleste studenter bytter praksisskole mellom studieårene. Informasjon og retningslinjer for grunnskolelærerutdanningspraksis ved HVL-FLKI finnes på høgskolens nettsider, og vi viser til disse for fakultetets rådende informasjon om retningslinjer, omfang, organisering, aktørers ansvarsforhold og samarbeid mellom høgskolen og praksisfeltet. Spesielt vil vi likevel nevne at det er formalisert at det i studieår 1-3 gjennomføres et praksisforberedende møte før praksis i høstsemesteret, og før praksis i vårsemesteret (I vårsemesteret omtales dette møtet som et evaluerings- og planleggingsmøte, siden det ser både bakover mot gjennomført høstpraksis, og framover mot forestående vårpraksis). I studieår 4-5 er det et praksisforberedende møte i forkant av praksisperioden studentene har, henholdsvis i vårsemesteret i fjerde studieår og i høstsemesteret i femte studieår. Alle disse møtene er digitale. Studentene skal ha en besøksdag hos sin praksisskole før praksis begynner, og så langt det er mulig kobles denne til det praksisforberedende møtet, slik at studentene er sammen med praksislærer(ne) på praksisskolen

under møtet. For evaluerings- og planleggingsmøtene i vårsemestrene i studieår 1-3 møtes studenter, praksislærere, faglærere og profesjonsveiledere digitalt.

Vanligvis har praksisgruppene praksisoppfølging av en eller flere faglærere fra Campus, mens de er i praksis. Denne oppfølgingen koordineres av profesjonsveileder for det enkelte studentkull. I tillegg har de fleste fagemner i GLU 1-7 og 5-10 egne arbeidskrav rettet mot studentenes praksis. Slike arbeidskrav kommer i tillegg til de praksisarbeidskrav som er eksplisitt synliggjort i emneplanene for praksis hvert studieår.

I tillegg til innholdet på FLKI sine nettsider knyttet til praksis i grunnskolelærerutdanning består samarbeidet mellom FLKI og praksisskoler blant annet av planleggingsarbeid mellom praksisadministrasjon og praksisskoler, med vekt på fordeling av praksisgrupper til praksisskoler. Det er også annen planleggingskontakt mellom praksisadministrasjon og praksisskoler som ikke er omtalt eksplisitt på nettsidene, for eksempel vedrørende skoleovertakelsespraksis.

Utvalg, metode og analyse

Datamaterialet til Delrapport 3 er samlet inn ved hjelp av individuelle intervju og gruppeintervju i løpet av oktober/november 2021. Alle intervju er gjennomført fysisk på de seks LU-skolene mens studentene var i praksis.

Vi besluttet å bruke gruppeintervju i innhenting av data fra studenter. Dette valgte vi fordi denne intervjuformen åpner for deltakernes meningsutveksling og mulighet for sammen å utvikle tankerekker og assosiasjoner basert på hverandres erfaringer. Vi inviterte intervjudeltakerne til å reflektere rundt kvalitet i praksisopplæring og peke på muligheter og utfordringer knyttet til praksis (se guide i vedlegg 1). Intervju med praksislærere (se guide i vedlegg 2) ved de seks LU-skolene ble gjennomført enten individuelt eller i gruppe, ut fra praktiske hensyn.

Vi intervjuet i alt 9 studentgrupper (27 studenter) knyttet til grunnskolelærerutdanningene og 10 praksislærere der alle seks LU-skolene var representert. Det var lett å få til intervjuavtaler, og de seks LU-skolene gjorde et prisverdig arbeid med å organisere intervjuprogram for oss for de avtalte besøksdagene. Denne organiseringen ba vi LU-skolene om å gjøre da det var den enkelte LU-skole som best visste og kunne organisere både hvem vi kunne møte til intervju og når på dagen dette best kunne gjennomføres. Gruppeintervjuene varte 45 – 60 minutter, mens de individuelle intervjuene med praksislærere varte 30 – 45 minutter. Både gruppeintervjuene og intervjuene ble i hovedsak gjennomført av én intervjuer, mens den andre intervjuer stort sett lyttet og noterte, parallelt med at intervjuet ble tatt lydopptak av.

Intervjuene ble transkribert, og det er blitt gjort en empirinær analyse uten at vi har trukket inn teori i særlig grad. Vi har strukturert gjennomgangen av intervjuene ved hjelp av noen sentrale kategorier fra intervjuguiden, supplert med kategorier som har vokst frem gjennom analyse av intervjuene.

Funn

Formålet med denne rapporten er å få frem studentenes opplevelse av LU-skole-ordningen. Vi valgte å intervjuer studentene mens de var i praksis ved en LU-skole, for å være sikker på at studentene hadde hatt en tilknytning til en LU-skole. Studentene kjente, kort fortalt, ikke til LU-skole-ordningen og av den grunn tar intervjuene utgangspunkt i studentenes opplevelse av praksisopplæringen ved HVL generelt og ved LU-skolene spesielt. Vi har også intervjuet praksislærere med tanke på å få et mer utfyllende bilde av praksisopplæringen. Det er likevel studentenes stemme som er i sentrum og praksislærernes stemme får en supplerende funksjon som enten utfyller, forsterker eller kontrasterer studentene.

Studentene har mange meninger om praksis. I denne studien trekker de frem mange positive sider ved praksis, men foreslår også flere forbedringer. I hovedsak er studentene nokså samstemte, men vi kan i enkelte tema spore en forskjell mellom 2. - 3. klassestudenter og 5. klassestudenter og mellom GLU 1-7 og GLU 5-10 studenter. Disse blir eksplisitt nevnt i teksten.

LU-skole?

Vi ønsket å høre om studentene kjente til LU-skole-ordningen og eventuelt hvordan de opplevde den. Det viste seg at ingen av studentgruppene hadde hørt om LU-skolene ut over at praksislærer hadde nevnt det i forbindelse med våre forestående intervjuer. Så det å være en LU-skole er ikke noe skolene promoterer overfor studenter i praksis. Når vi forteller litt om intensjonen med LU-skole-ordningen gir studentene uttrykk for at målsettingen er både positiv og nødvendig.

Når vi ber studentene om å beskrive praksisen ved LU-skolen i lys av andre skoler hvor de har hatt praksis, trekker de fleste frem positive beskrivelser. En studentgruppe har denne utvekslingen:

Student 1: «...men samtidig så synes jeg egentlig at denne skolen her, er kanskje litt mer profesjonell enn andre skoler jeg har vært på, uten at jeg klarer å sette ord på hva.»

Student 2: «For lærerne tar det mer på alvor her virker det som. På andre praksisskoler så har det vært mye slik 'Oi! Nå har (praksis)læreren fri, så nå kan dere gjøre hva dere vil. Ha de' Og det skjer jo ikke her»

Student 3: «Nei, vi har jo mange gode samtaler...hver dag diskuterer vi ting. Alltid i praksis har det vært snakk om at en skal diskutere masse, men jeg har aldri hatt inntrykk av eller følelsen av at det har skjedd før nå»

Student2: «Ja, det har vært mye slikt at vi har diskutert hva som har skjedd i timen, slike små ting, men nå diskuterer vi mer generelle store ting som skjer da.»

Ved denne skolen har også studentene inntrykk av at det er et tettere samarbeid med HVL enn de har erfart tidligere: «...Og et samarbeid som er mye tettere fra HVL også. For i andre praksiser har det vært slik at praksislæreren nesten ikke vet hva HVL er. At de har fått en beskjed om at: 'ja, du skal være praksislærer forresten, lykke til!' Og så vet de egentlig ikke hva de går til og hva som egentlig kreves av dem.»

En praksisgruppe ved en annen skole forteller at skolen er veldig åpen, forberedt og behjelpelig sammenlignet med tidligere erfaringer. Det blir gitt eksempler på at studentene får Feide-innlogging, eget rom til arbeidsplass og at det er et inkluderende miljø: «Men det er så sykt viktig at en føler seg velkommen. Her har vi hatt volleyball på ettermiddagen med andre kolleger. Med de som arbeider fast her. De sier: Bli med på volleyball. De inkluderer oss på den måten. Det er jo veldig fint.» En annen student følger opp: «Ja, her er de veldig, veldig flinke»

Også ved andre LU-skoler fremstilles praksisopplæringen som positiv i forhold til tidligere praksisperioder. Her er noen eksempler fra ulike praksisgrupper:

«Vi har frie tøyler. Jeg har aldri følt meg mer som en lærer enn jeg har gjort her.»

«Vi får prøvd oss»

«De er tilpasningsdyktige. Har du lyst til å ha mer KRLE, så snakker praksislærer med andre lærere og hører om du kan være der.»

«...jeg er takknemlig for denne praksisperioden, det føles mer ekte.»

«...nå må jeg si at jeg har vært fornøyd med kvaliteten og det som jeg har opplevd her på skolen. Det er gjennomtenkt og vi har en praksislærer som gir rom for alt dette, og som gir konstruktive tilbakemeldinger.»

Selv om studentene ikke kjente til LU-skole-ordningen, eller visste at de hadde praksis ved en LU-skole, beskriver de praksisopplevelsen som svært positiv sammenlignet med tidligere praksisopplevelser. De trekker frem at det er større handlingsrom, tettere oppfølging, de blir inkludert og vist respekt, og at skolene virker «mer profesjonelle» enn andre skoler.

Noen praksislærere trekker frem at det å være en LU-skole har gjort at skolen har fått flere studenter og at flere er blitt praksislærere, noe som kan brukes for å skaffe studentene praksis i fordypningsfagene: «... prøver vi å se på at de får veiledning fra de som kan faget best. At vi kanskje sprer de litt mer.» Flere trekker frem at etter- og videreutdanningene i veiledning fra HVL har bidratt til at flere har blitt praksislærere. Andre praksislærere mener at praksisopplæringen ikke har endret seg på grunn av LU-skole-ordningen, men at skolen lenge har vært opptatt av å utvikle kvaliteten i alt de gjør. Hovedsaken er at studentene uttaler seg udelt positivt om praksisen ved LU-skolene, og da er det kanskje ikke så viktig om kvaliteten i praksisopplæringen skyldes at det er en LU-skole, eller om de er en LU-skole fordi de i utgangspunktet er utviklingsorienterte?

Kvalitet i praksisopplæringen

Vi var interessert i få tak i studentenes tanker om god praksisopplæringen, og stilte dem et åpent spørsmål om hva de forbant med høy kvalitet i praksisopplæringen. Her har studentene mange synspunkt. Noen er av rent praktisk karakter, som det å bli ønsket velkommen, få omvisning, få et rom å være på, eller ha klar Feide-innlogging dersom undervisningsressursene krever det. Noen studenter forteller at i en tidligere praksis fikk de ikke tilgang til nettressursene som klassen brukte før på slutten av første uke: «Da er det vanskelig å møte godt forberedt.»

Det er likevel andre sider ved praksisopplæringen studentene er mest opptatt av. Studentene ønsker at praksis skal være en arena der de får ansvar, rom til å prøve ut opplegg, gjøre nyttige erfaringer og **finne ut hvem de er som lærere**: «... praksis skal være en plass der du kan finne ut ting. At du kan ha ditt eget opplegg, og at du kan gjøre det du vil av kreative ting og sånn. At praksislæreren lar deg gjøre det og ikke styrer deg for mye.» En annen student følger opp: «Det er på en måte nå vi skal finne ut hvem vi er som lærere, før vi kommer ut i jobb.» På en annen skole sier en student: «At vi blir bedre kjent med oss selv i lærerrollen». Dette er momenter som også praksislærere vektlegger: «...at de skal finne ut hvem de er som lærer, for eksempel hvor mye støy tåler jeg i mine timer. Når er det greit med prat og når skal det være stille. Vi snakker om positiv og negativ støy. Hvordan vil jeg at mine timer skal være. Slike ting.» En annen praksislærer fremhever at det må være rom til at studentene er kreative og utprøvende, og at praksislærerne ikke har planlagt hele perioden.

Praksis er best når undervisningen på campus og praksisopplæringen utfyller hverandre og skillet mellom **teori og praksis** ikke oppleves for stort:

«Da føler i alle fall jeg at det er en sammenheng mellom de begrepene og de teoriene vi lærer og praksis, og når praksislærerne kan dem [begreper og teorier], klarer å anvende dem i hverdagen, og vi klarer å diskutere rundt det, da blir det på en måte litt, 'Å ja, det er *det* de mener med den teorien eller det begrepet'. På den måten klarer vi å se det i praksis, i stedet for at vi kommer til praksisstedet, og vi har denne bagasjen, men vi får ikke brukt den.... Men med en gang de [praksislærere] klarer å begrunne hvorfor de gjør som de gjør, og de er oppdatert på den forskningen eller den teorien, da føler jeg at praksis har mye mer effekt, for da kommer jeg tilbake med både den teoretiske og den praktiske siden, og har opplevd en sammenheng. Da føler jeg at jeg får en god kvalitet.»

Høy kvalitet i praksisopplæringen blir ofte koplet til forholdet mellom teori og praksis. En student sier det slik: «Jeg må vite hvorfor jeg lærer det jeg lærer, og hvordan jeg skal bruke det som lærer. Da føler jeg at jeg har et utbytte, ellers føler jeg at jeg bare sitter igjen med en karakter. Men det er ikke karakteren jeg skal ha med meg i klasserommet, det er jo alle arbeidsmåtene mine.» Sammenhenger mellom teori og praksis er også noe praksislærerne vektlegger i sin veiledning, for eksempel i diskusjonene i etterkant av undervisningen: « ...jeg synes den mest interessante veiledningen, det som gir høyest kvalitet, er de pedagogiske diskusjonene man kan ha etterpå, når vi for eksempel diskuterer hvordan vi skal tilpasse til elever med spesielle behov, hvordan vi skal klare å bruke undervisningen som del av et relasjonsarbeid for å

skape et godt klassemiljø, og så videre. Hele pakken.» I disse møtene løftes diskusjonen fra det spesifikke og kontekstavhengige og gir rom for teori- og/eller forskningsinformerte diskusjoner. Dette er noe særlig studentene på 5. trinn trekker frem som lærerikt.

Det å kunne begrunne valgene som tas synes å være et viktig punkt for studentenes opplevelse av høy kvalitet i praksis. Det dukker også opp noen eksempler på når praksislærer ikke er opptatt av å begrunne valgene, men disse er knyttet til tidligere praksiser. I en tidligere praksisperiode forteller en student som er opptatt av å lære hvordan skolen kan inkludere minoritets elever, om møtet med praksislærer: «...så jeg spurte praksislæreren, men hun hadde tydeligvis ikke så mange kunnskaper, og hun sa: 'de skal gjøre det som vi gjør, de må rette seg etter det vi gjør.' Det jeg har lært nå er at det ikke er den beste holdningen å ha».

Studentene er også opptatt av å få et **realistisk bilde** av læreryrket. Det innebærer kjennskap til alle sidene ved lærerrollen, ikke bare den som er knyttet til undervisning i klasserommet. En 5. klasse student sier: «Undervisning er jo bare en bitte liten del av yrket» og følger opp: «jeg føler jeg mangler den pedagogikken som går utenfor fag. Jeg synes det er vanskelig å tilnærme meg dem som faller utenfor på andre måter enn faglig. Vi har jo hatt om opplæring av norsk som andre språk, men det er på en måte ikke nok til å forstå hvordan jeg skal håndtere det når det kommer en elev som ikke kan språket, for det handler ikke bare om hva norsklæreren skal gjøre. Det handler om hvordan klassen skal håndtere det, hvordan vi skal forberede klassen, hva vi skal gjøre for at den eleven skal trives best mulig...». Studentene gir flere eksempler på sider ved praksisopplæringen som de mener er for lavt prioritert: foreldresamarbeid, elevsamtaler, periodeplanlegging, deltakelse på fellesmøter, kjennskap til utvikling av IOP, konflikthåndtering, diagnoser, plan for håndtering av mangfold. Flere trekker frem at de savner kunnskaper og erfaringer om helhetlige prosesser, for eksempel i mobbesaker. Hvordan ble det oppdaget, fulgt opp og rapportert? I praksis opplever noen å få tildelt en oppgave som: «bare se litt på ham i friminuttene», som en student sier.

På den andre siden er det unisont hva studentene mener de får tilstrekkelig erfaring med i praksis: **planlegging og gjennomføring av timer**. Dette gjør de mye av i hver eneste praksis: «Det er alltid fokus på å planlegge, planlegge, planlegge. Selvfølgelig må man planlegge, men jeg føler det er fokus hele tiden: å planlegge og å gjennomføre.» Vi får et inntrykk av at det er nokså stor forskjell i erfaringene studentene har gjort. Mens noen gir uttrykk for at de gjør det samme i hver praksis, gir andre uttrykk for en progresjon. Flere praksisgrupper **beskriver progresjon i praksis**, også når det gjelder planlegging. En studentgruppe forteller at den studenten som har ansvar for timen også har fått ansvaret for å planlegge hva de andre studentene og miljøarbeiderne skal gjøre: «Hvilke elever de skal følge opp ekstra. Eller hvilke sirkulasjoner de skal ha i klasserommet. Slike ting. Det er egentlig et veldig fint krav den praksislæreren kom med.»

Et annet tema som diskuteres i de ulike praksisgruppene og som det er ulike meninger om er **observasjon**. Mens studenter tidlig i løpet mener de lærer lite av å observere og helst vil undervise så mye som mulig, forteller en gruppe med 5. klassestudenter at de lærer mye av å observere og at de observerer på en annen måte når de har faglig fordypning: «Nå har vi mer kunnskap. Vi vet hva vi skal se etter. Vi klarer selv å begrunne og finne en forklaring på det vi ser. Og det er mye mer spennende å observere nå enn det var første året. Da vet du liksom ikke hva du skal se etter heller, og du blir jo egentlig bare sittende der og lure på hva som skjer.»

En annen student følger opp: «... de [peker på to andre studenter] har norsk som masterfag, mens jeg har kroppsøving. Vi leser mye og jeg føler det farger hvordan vi observerer også. Selv om vi observerer en og samme time så kommer vi med ulike tanker etterpå når vi skal diskutere, og det synes jeg er interessant.» Også en 3. klassestudent snakker om hvor viktig det er å observere for å bli kjent med hvilke arbeidsmetoder og rutiner klassen er vant til, og mener de har hatt en progresjon i observasjon: «Nå er det flere ting jeg har lyst til å observere faglig, enn det var i første- og andreklasse....når vi har hatt norsk og matte, da har vi snakket om observasjon på en annen måte enn vi gjorde i pedagogikkfaget.»

De som snakker mest positivt om observasjon er studenter i GLU 1-7. De trekker også frem **relasjonsbygging** som en vesentlig del av praksis, og mener at det er uheldig å bare observere en time og så hoppe ut i det. En studentgruppe i 5. klasse mener relasjonsbygging i praksis blir nedprioritert jo mer erfarne studentene er: «...men relasjonsbygging blir nytt for hver gang jeg møter et nytt menneske, føler jeg da. Det er ikke bare å bli kastet ut i undervisningen med en gang fordi vi er femteårsstudenter.» Plan for praksis er et viktig dokument for innhold og progresjon i praksis, men vi får inntrykk av at det er en «sovende plan». Noen studenter sier at de bruker den når de skriver forventninger til praksisperioden, ellers ikke. Vi får heller ikke inntrykk av at dette er et dokument praksislærerne styrer etter. Det er heller ikke alltid at planene og praksis harmonerer. En erfaren praksislærer forteller at han ønsket at studentene, i en spesiell klasse, skulle legge vekt på klasseledelse: «Så svarte de: 'Nei, det hadde vi første året.' Men jeg tenker det er litt farlig.» Denne erfarne praksislæreren mener at det viktigste studentene tar med seg fra praksis er lysten til å lære mer, og at de alltid tenker over «hvilke mennesker ønsker vi og hvilket samfunn ønsker vi?». Vi får inntrykk av at disse personlige verdiene styrer vel så mye som praksisplanene.

Praksislærere

Den enkeltfaktoren som har mest å si for studentenes praksisopplevelse er praksislærerne. Når vi spør om hva studentene forbinder med høy kvalitet i praksisopplæringen, er det praksislærerne som først trekkes frem. Selv om vi ikke direkte ber studentene uttale seg om praksislærere, går store deler av intervjuene med til dette. Praksislærerne ved LU-skolene blir omtalt i positive ordelag, og blir vurdert i forhold til erfaringer i tidligere praksisperioder. Selv om de tidligere erfaringene ikke var ved en LU-skole, har de så stor betydning for studentenes samlede praksisopplevelse at vi har valgt å inkludere disse i denne rapporten. Gjennom disse beskrivelsene kan vi få et innblikk i hva studentene opplever som høy kvalitet i praksis.

Studentene mener at den gode praksisopplæringen kjennetegnes av praksislærer som stiller krav, har tydelige forventninger og får studentene til å reflektere. Studentene sier at de i denne praksisperioden har praksislærer som er interessert i studentenes utvikling, har tid, og gir rom for utprøving, refleksjon og ny utprøving. De fremhever dette som en kontrast til tidligere erfaringer. En praksisgruppe opplever at praksislærer er tett koplet til HVL og har oversikt over tema studentene har i undervisningen på Campus, og at dette gjør praksisopplevelsen ekstra god. En student sier det slik: «I praksis er det fort å kjenne på at det er et stort skille mellom å være i praksis og det å være på høyskolen. Det er liksom to forskjellige verdener. Men nå føler jeg egentlig ikke det, i denne perioden her.» Og så viser studenten til at praksislærer er

oppdatert og bruker fagbegrep som oppleves som nyttig når de diskuterer profesjonsetiske spørsmål (som er tema i 5GLU), både knyttet til situasjoner i klassen, og generelt til lærerrollen.

Studentene i denne undersøkelsen ønsker en tydelig praksislærer og ikke, som flere hadde tidligere erfaring med, en praksislærer som trekker seg unna, er fraværende eller bruker studentene som vikarer mens de selv gjør andre oppgaver: «På forrige praksisskole fikk vi ingen veiledning. Da måtte vi lete etter praksislærere for å få noe som helst veiledning. Det var ganske dårlig egentlig.» Heller ikke de praksislærere som har faste og rigide oppskrifter på hva som fungerer og gir lite rom for andre metoder, blir fremstilt positivt. En student forteller: «Da måtte vi gjøre det sånn, og så fikk vi gjerne ikke alltid en god forklaring på hvorfor. Det bare var sånn. Men jeg føler det er friere i år.» Studentene forteller at siden de er i en vurderingssituasjon er de opptatt av å tekkes praksislærerne slik at de skal bli fornøyde. En studentgruppe forteller om en tidligere praksis der praksislærer bestemte i detalj hva de skulle gjøre: «Han forklarte veldig mye hva slags opplegg han tenkte vi skulle gjøre og da kan vi liksom ikke si nei til det han har laget. Vi vil jo ha gode tilbakemeldinger.»

Praksislærers påvirkningskraft er ikke avgrenset til undervisningsmetoder. Deres holdninger kan også overføres til studentene. En studentgruppe forteller at de tidligere har møtt praksislærere som har hatt et anstrengt forhold til HVL: «De er ofte litt negative til HVL og lærerne vi har på HVL, og de kan si 'Jeg skjønner ikke hva de mener med de mailene de sender og jeg skjønner ikke hvem det er som kommer på besøk jeg...'. Det er ofte litt sånn. Og da blir vi også negative.» Ved en annen skole har en student lignende erfaringer: «Jeg opplever ofte at praksislærer tar litt avstand fra høgskolen sine krav, og er ofte uenig med hva de vil vi skal gjøre. Jeg føler at de tar litt snarveier...» Disse uttalelsene viser at det kan være lett å overta holdningene til praksislærer.

På spørsmål om hva som er den gode **tilbakemeldingen** nevner studentene at det er tilbakemeldingen som er konkret, slik at de vet hva det er de skal utvikle seg på. Generelle kommentarer som «det var bra» eller «det var en fin time», synes ikke studentene om. En student forteller at tilbakemeldingen bør stå i samsvar med innsatsen du har lagt ned: «Du har gjort en innsats, du har planlagt, og du har stått der fremme, og så får du ikke en konstruktiv tilbakemelding, selv om den kanskje er positiv: Det var flott, det var fint». Studenten mener det kan gå ut over innsatsen om den ikke ses og verdsettes. En annen student har samme erfaring og sier: «Vi er jo klare over at vi ikke er perfekte. Vi er i et løp der alle forventer å få en tilbakemelding og høre hvordan vi har gjort det. Vi går her fordi vi vil bli bedre. Vi er jo i praksis.

Vi skal bli lærere, og da er vi avhengig av å få disse tilbakemeldingene både positivt og konstruktivt.» En annen student sier: «Jeg vet ikke om han var litt redd for å gi en konstruktiv tilbakemelding, eller om han hadde nok informasjon til å kunne gjøre det.» Det er tydelig at studentene ønsker at praksislærer tar oppgaven sin seriøst og utfordrer studentene slik at de kan utvikle seg.

Det som blir fremhevet som god veiledning er veiledning som stimulerer til refleksjon der også studentgruppen involveres i veiledningen. Studentene ønsker at den som har hatt undervisningsøkten er den første som får uttale seg og at praksislærer kanskje er den som sist tar ordet: «...for av og til føler jeg at det er praksislærer som snakker mest av alle, og det er ikke det som er meningen.» En studentgruppe illustrerer dette med at dersom et gruppearbeid med

elevene ikke har fungert godt, så vil en god praksislærer få studentene til å tenke: «Hvorfor fungerte ikke de og de gruppene? Hva kan vi gjøre annerledes? Kan vi flytte noen? Kan vi lage større eller mindre grupper? At vi analyserer hva som gikk galt, hvor det gikk galt og hvorfor.» Refleksjoner kan hjelpe til å lære av «feil» og studentene mener det er mer lærerikt enn å bestemme at det ikke skal gjøres flere gruppearbeid. Praksislærerne i denne undersøkelsen vektlegger studentenes refleksjon i veiledning: «Det vi legger vekt på er at studenten sin opplevelse av situasjonen er det aller viktigste. At de skal være subjekt i det vi holder på med.» og en annen praksislærer sier: «At vi prøver å tenke på hvordan vi kan hjelpe dem til å bli flinkere på det de ikke er så flinke på naturlig.»

Studentene mener det er viktig at praksislærer ikke har en smal forståelse av hva som er riktig, for som en student sier: «En veileder skal veilede deg for den *du* er, og at du selv kan bli bevisst på egne valg du tar i løpet av dagen.» I intervjuene kommer det frem noen eksempler på at praksislærers tilbakemelding har stor betydning for motivasjonen til å bli lærer. En student forteller at praksislærer har

«**mye å si for læringsutbyttet og selvfølelsen etterpå.** Jeg husker i fjor. Da hadde jeg ikke noen god veiledning i det hele tatt. Jeg holdt på å droppe ut fordi jeg hatet det, rett og slett. Jeg synes det var helt grusomt. Vi fikk bare dårlige tilbakemeldinger. Vi fikk hele tiden beskjed om at det var vi som gjorde feil og at det ikke fungerte. Men første året hadde vi kjempegod veiledning, der vi både fikk frem det positive og det som kunne endres..... Nå er jeg mye mer trygg i min rolle. Jeg synes det er mye gøyere å være i praksis nå kontra i fjor. Jeg synes at den veiledningen har veldig mye å si.»

Dette spontane utsagnet ble fulgt opp av en student på samme gruppe: «Jeg sitter med en veldig lik opplevelse som deg. Jeg satt med følelsen av at jeg aldri burde begynt på studiet, at jeg kom til å bli en kjempedårlig lærer, og at jeg ikke var et forbilde for elevene. Jeg hadde det ikke bra. Jeg lurte på om jeg skulle droppe ut, om dette var riktig for meg. Men nå, når jeg får positive tilbakemeldinger merker jeg at det ikke var så ille som jeg trodde.»

Selv om studentene uttaler seg positivt om praksislærerne de har nå, har de svært **varierte erfaringer** fra tidligere. Studentene tegner et bilde av en veiledning som synes vilkårlig og svært ulik fra skole til skole. En student sier om en praksislærer at han kunne komme til veiledning å si «ja, jeg vet ikke helt hva vi skal snakke om jeg». Studenten sier «Det virker nesten som om enkelte praksislærere kunne ha trengt en mal». Også ved en annen skole savnes det mer like forventninger til praksisopplæring: «Jeg føler på en måte at det mangler en universal mal om hva som forventes av en praksislærer og hva som forventes av en praksisskole. Jeg føler det blir litt opp til hver enkelt praksislærer å legge opp på den måten de tenker det er bra. Mange ganger er det jo bra, men ikke alltid.»

Studentene kommer med eksempler som viser store forskjeller og undrer seg over hva som skal til for å bli praksislærer: «I år sitter jeg igjen med en følelse av at det er nøye utvalgt, men slik har det ikke vært i tidligere praksisperioder.» En annen student er nokså bestemt når han sier: «Jeg tror bare det er noen som ikke skulle vært praksislærer. Hvor godt har høgskolen vurdert disse lærerne? Mitt inntrykk er at alle kan bli praksislærere.» En annen spør om «blir de [praksislærerne] fulgt opp av høgskolen på hvordan det går? Får de tilbakemeldinger på den

læreren? Eller er det bare slik at om en er praksislærer så får en være det for alltid?» På en annen skole sier studentene «at det er viktig at HVL tar en bakgrunnssjekk på praksislærerne de velger».

For studentene synes det vilkårlig hvilken praksislærer du får og flere studenter bruker begrepet **flaks** når de beskriver praksislærere. « ...men igjen går det på hvor heldig du er med praksislæreren. Jeg har hatt praksislærer som ikke hadde midtveissamtale og ikke sluttsamtale. Vi pratet aldri om det som skjedde i klasserommet, fordi praksislærer var ikke til stede, han tok en kaffekopp. Slikt skjer jo. Så det kan gå på hvor heldig eller uheldig du er...». En 5. klassestudent mener det ligger en stor makt i å være veileder: «Slik jeg *ikke* vil ha det, for å si det slik, er at det skal være flaks hvilke praksislærere du får, om det blir en bra lærerutdanning eller ikke. Jeg tenker at HVL kanskje må sette strengere krav til praksislærerne, at 'dette er et minimum' og det skal være likt uansett hvilke praksislærere du får, og så må det følges opp på en eller annen måte. Det er ikke alle praksislærere som følger for eksempel timetall, hvilke tema vi skal gjennom, eller om de er til stede for eksempel i undervisningen til studentene eller ikke.» Samme student sier avslutningsvis i intervjuet at : «Vi søker på lærerutdanning fordi vi har lyst til å bli lærere, og vi har lyst til at det skal bli kvalitet. Det er nesten så jeg ønsker det for praksislærere også, at de ikke bare skal ta et kurs eller hva de gjør, men at de må ha indre motivasjon for å bli praksislærer. Du må søke om det, et intervju for å faktisk få den tittelen som praksislærer.»

Arbeidskrav

En faktor som påvirker opplevelsen og læringen i praksis og som alle studentgrupper trekker frem er arbeidskrav i praksis. Det er et nokså forstemt bilde som tegnes av arbeidskravene. Mange studenter har opplevd arbeidskrav som til en viss grad forstyrrer praksisopplevelsen og læringen av å være i praksis: «Jeg følte at mye av praksisen i fjor gikk til arbeidskrav. Vi fikk ikke utforsket hva vi lærte selv. Vi fikk ikke øvd oss på være oss selv som lærere». Det er særlig utformingen, tema eller omfanget av arbeidskravene som gjør at de oppleves slik. Arbeidskravet oppleves som særlig utfordrende for studentene når temaet ikke passer med praksisklassens planer. Studentene får langt på vei støtte av de intervjuede praksislærerne i denne betraktningen, og flere gir uttrykk for at arbeidskravene kan stresse studentene i praksisperioden, og at tema bør avtales i god tid: «Vi kan ikke kaste våre planer på sjøen. Og så skal studentene komme inn med et eller annet stunt.» Denne praksislæreren mener at arbeidskravene i praksis bør utarbeides sammen med praksislærerne.

En gruppe forteller at de året før hadde hatt fire arbeidskrav i praksis fordelt på to fag: «Undervisningen vår ble diktert av arbeidskravene i praksis. Jeg tror ikke arbeidskrav nødvendigvis er en positiv ting med mindre arbeidskravene er så generelle at vi fint kan putte dem inn i hva som helst». På spørsmål om hva de lærte av arbeidskravene, svarer en: «for min del, ingenting. Jeg gjorde arbeidskravene for faglæreren, ikke fordi det var noe læring i.» Flere av praksislærerne har også et perifert forhold til arbeidskravene og mener det handler om høgskolens krav. En praksislæreren mener at hvis studentene skal gjennomføre et arbeidskrav mens de er i praksis, «så tenker jeg at den fra høgskolen som har laget det, må få se dem gjennomføre det, eller så skjønner jeg ikke helt...»

Arbeidskravene blir ekstra byrdefulle når de er spesifikke eller tar så stor plass at praksisskolen må endre planene sine: «Så kan vi få beskjed om å begrense prosjektet vårt fordi skolen ikke klarer å få det til. Det er et eksempel på at det har vært litt for lite samarbeid i forkant av praksisperioden, så havner vi i en skvis.» En student gir et eksempel: «I naturfag har vi to emner og i begge emnene har vi et arbeidskrav som går ut på å lage et undervisningsopplegg. Men det er to helt forskjellige emner innen naturfag. Jeg tror ikke de to lærerne visste om hverandre. Vi måtte bare lage en time om ikke-levende natur for å få gjort arbeidskravet, selv om klassen hadde et helt annet tema på planen.»

På spørsmål om hva som kan være et godt arbeidskrav, trekker studentene frem at arbeidskrav kan være en god måte å lære av praksis, dersom de er åpne og ikke avhengig av et bestemt tema eller trinn. Eksempler på slike arbeidskrav, er ifølge studentene: faglig refleksjonslogg, 'den utforskende samtalen' der en skal lese en tekst og be elevene tolke den i etterkant, og åpne arbeidskrav om lesestrategier. Dette er arbeidskrav som kan gjennomføres uten å endre praksisklassens planer, og som er uavhengig av fag, tema og trinn.

Struktur

Selv om studentene ikke har spesielt god kjennskap til LU-skoleordningen, har de mange konkrete forslag til hvordan et slikt samarbeid kan utvikles. Det kommer tydelig frem at informasjon i forkant av praksis er et utviklingspunkt. Noe av den uheldige variasjonen i praksisopplæringen som er pekt på blir begrunnet i mangel på informasjon og avklaringer: « ... det burde kanskje vært et par møter til i året der man blir enige om hvordan man skal jobbe og hva man skal se etter sånn at det blir litt felles føringer. Jeg hører om folk som er i praksis på andre skoler som får helt andre typer vurderinger og andre typer veiledninger. Det hadde vært greit at det var noe som var felles..»

Bortsett fra en gruppe med 5. klassestudenter er det ingen som trekker frem positive sider ved å være flere studenter sammen i praksis. Det synes som en vedtatt sannhet at fire studenter er for mange og gir et lite realistisk bilde av hverdagen til lærere. En praksislærer lufter ideen om progresjon i antall studenter på praksisgruppene, at man «første året var i en stor gruppe....men fra 4. og 5. året burde man kanskje vært en eller to studenter i hver gruppe...»

Studentene er ikke bare opptatt av å få undervisningstid, men også av at de får undervisningserfaring i de fagene de har fordypning i. I praksis må de imidlertid ofte undervise i fag de ikke selv har, og peker på at det er litt betenkelig. For samtidig som de blir fortalt om spesifikke kompetansekrav for å undervise i bestemte fag, må de selv undervise i fag de ikke engang har i sin utdanning. Studentene lurer på hva som skal vurderes når de har disse fagene og mener selv at tydelige forventningsavklaringer i forkant av praksis kan gjøre at praksisperiodene blir mindre tilfeldige og overraskende.

Tidlig kommunikasjon er et tilbakevendende punkt. Praksisorganiseringen er intet unntak. Studentene forteller at informasjon om hvor de skal ha praksis bør komme tidligere for mange sin del. En studentgruppe forteller om medstudenter som ikke visste hvilken praksisskole de skulle møte ved, før samme dag som de skulle ha vært i praksis: «De hadde ikke reist dit, for de visste ikke hvor de skulle reise.» Selv om dette er unntaket, mener studentene at god kommunikasjon i god tid i forkant spiller inn på opplevelsen av en god praksisperiode: «skal du ha opplevelse av høy kvalitet i praksisopplæringen, så må det være god kommunikasjon i god tid sånn at du får gjøre en god innsats og kan forberede deg.»

Praksisoppfølging fra høgskolen under praksisperiodene er også et punkt noen trekker frem. Studentene sier at informasjon om praksisoppfølging ofte kommer noe sent: «...det burde vært planlagt i god tid hvilke skoler de skal inntre på hvilke dager. Vi fikk melding i forgårs: ‘Hei, kan jeg komme tirsdag neste uke?’ Nei, da har vi ingen timer.» Kommunikasjonen om praksisoppfølging gikk gjennom studentene, og gjorde at de følte det som å være mellom barken og veden: «...praksislærer sa: ‘skal det komme noen hit? Det var jeg ikke klar over. Hvem er denne personen?’». Studentene mener at profesjonsveileder/faglærer bør kommunisere med praksislærer direkte og ikke gjennom studentene.

Studentene gir også et inntrykk av at det er uklart hva en praksisoppfølging innebærer. En gruppe forteller om en praksisoppfølging med en faglærer eller profesjonsveileder som de ikke kjente: «Vi fikk besøk av en ingen av oss hadde møtt før. Han sa ikke så mye. Han var her, og så snakket vi med ham på slutten, men det var bare: har dere noe dere vil ta opp? Nei. Ok. Ha det.» En annen student sier: «Jeg ser for meg at hvis de først skal komme, kan de i hvert fall være her en stund og involvere seg i flere ting enn bare å gi tilbakemelding på en time. Og kanskje se oss i fagene vi har, og ikke som i mitt tilfelle der jeg hadde KRLE». En praksislærer foreslår at faglærerne kan være sammen med studentene i store deler av praksisperiodene: «de kunne hatt noe undervisning her også, så kunne studentene på den andre del av dagen vært i praksis....».

Organiseringen av praksisperiodene har studentene også meninger om. Det er særlig praksisperioden i høstsemesteret i femte studieår studentene er kritisk til. De mener to uker praksis er altfor kort til noe som helst: «Man blir liksom ikke ordentlig kjent. Det føles litt forgjeves, hvis det er lov å si, fordi det er to uker.» Neste student følger opp: «Jeg rekker ikke å lære navnene på elevene en gang, for vi er inntre både første og fjerde klasse. Det er rett og slett for kort tid.» Dette er også noe praksislærerne mener, og en praksislærer har inntrykk av at også ungdomsskoleelever derfor i mindre grad bryr seg om å ha relasjon til studentene: «De er jo bare her i to uker.» En løsning som studentene skisserer, er at de to ukene i 5. klasse fjernes og fordeles på praksis i lavere trinn. Da får en lengre praksisperioder, og så kan en siste året konsentrere seg om masteroppgaven.

Studentene ytrer seg lite om campusundervisningen, men mener at det hadde vært nyttig om enkelte fagøker på campus kunne vært et samarbeid mellom faglærere og praksislærere, der en både kunne fått den teoretiske og den praktiske tilnærmingen samtidig.

Opplevelse av å ha praksis i HVL-FLKI sine GLU-utdanninger

Dette følgeforskningsprosjektet setter søkelys på LU-ordningen og de seks LU-skolene som er tilknyttet ordningen. Formålet med denne delrapporten er å få frem studentenes opplevelse av ordningen og er i hovedsak knyttet til praksisopplæringen. Når studentene beskriver praksisopplæringen og praksissamarbeidet, så gjør de det med utgangspunkt i alle sine erfaringer fra praksisskolene ved HVL, også de som ikke er LU-skoler. Praksisbeskrivelsene blir ofte beskrevet i forhold til tidligere praksiserfaringer. Selv om vår oppmerksomhet rettes mot LU-skolene og LU-prosjektet, ønsker vi likevel kort å liste opp noen samlende punkt fra funndelen, knyttet til praksis i GLU-utdanningene generelt. Denne oppstillingen baseres på opplevde utviklingspunkt slik de kommer frem i intervjuene med studenter og praksislærere.

Opplevde utviklingspunkt ved praksisopplæringen generelt:

1. Kommunikasjonen mellom Høgskolen og praksisskoler/praksislærere må bli bedre. Den må komme tidligere, være jevnlig og bygge opp under et reelt samarbeid om praksis. Det synes å være en utbredt praksis å betegne praksisoppfølgingen fra HVL som «besøk», både av studenter og praksislærere. Kanskje kan det være et bilde på hvordan samarbeidet mellom disse to arenaene oppleves.
2. Studentenes erfaringer med praksislærere spriker alarmerende mye. Å være praksisskole og praksislærer er på mange måter basert på tillit til at praksisfeltet er ekspert på nettopp det feltet, og at man ønsker å bidra til å utdanne best mulig lærere for fremtiden. Dessverre er opplevelsene som deles av studenter mer broket. Studentene etterspør en mer enhetlig praksis når det gjelder innhold, veiledning og vurdering. Kanskje kan HVL sitt tilbud om veilederutdanning være et steg i riktig retning.
3. Studentene etterspør å møte flere sider ved lærerrollen i praksisopplæringen. Praksis domineres av planlegging og undervisning. Det er ikke alle som opplever progresjon i praksis. Emneplan for praksis er ikke styrende for praksisopplæringen.
4. Arbeidskravenes funksjon er uklar. Studentene mener at hvordan arbeidskravene utformes avgjør om det er et forstyrrende element eller noe som er lærerikt.
5. Praksisperioden på 2 uker 5. året oppleves som for kort og lite lærerik. Studentene foreslår å fordele de ukene på lavere trinn.

Utviklingspunkt: Hvordan kan de seks LU-skolene utgjøre en positiv forskjell i utviklingen av praksisopplæringen?

I Delrapport 2 – praksis og profesjon ble følgende spørsmål lagt fram avslutningsvis i rapporten:

Hovedpunktet som Delrapport 2 peker på blir: Dersom FLKI ønsker å gjøre praksisnærhet til en større del av lærerutdanningen, generelt og i fag; hvordan kan LU-skolene være en aktør i en slik utvikling? Kan de involveres i utvikling av ordninger som skal gjelde for alle praksisskoler knyttet til FLKI? Det kan være utvikling av system for forberedelse og evaluering av praksis, eller å invitere LU-skolene til å være med og utvikle innholdet i praksisnærhetskompenten i profesjonsveilederfunksjonen.

Funnene i Delrapport 3 bekrefter i stor grad inntrykket Delrapport 2 gir av at praksisopplæringen i GLU-utdanningene generelt har potensial til å øke sin kvalitet. Samtidig er det et positivt bilde som studentene tegner av praksisopplæringen ved LU-skolene. Vi gjentar derfor innspillet fra Delrapport 2 om å gjøre LU-skolene til markante aktører i den videre utvikling av praksisopplæringen, både i kraft av at de er våre seks LU-skoler i inneværende perioder, og fordi det bør utvikles et mer konkret og samlende rammeverk for praksis. Følgeforskningsprosjektet så langt tilsier at eierforhold til et slikt rammeverk skapes og opprettholdes dersom alle involverte aktører er aktive i utvikling, gjennomføring og evaluering av planverket. Et slikt rammeverk kan gi konkret støtte til uerfarne praksislærere om veiledning, tilbakemelding, vurdering med mer. Som studentene tydelig gir uttrykk for, så bør det ikke være flaks hvilken skole eller lærer praksisopplæringen foregår ved.

Under skisserer vi tre områder hvor utviklingen av praksisopplæringen bør trekke veksler på LU-skolene, og hvor det kan være naturlig at LU-skolerepresentanter inviteres inn i et reelt samarbeid. Punktene er basert på vårt arbeid med studentenes uttalelser:

1. **Det bør utvikles et eget rammeverk for innhold, prioriteringer og arbeidskrav i praksis, detaljert ned til hver praksisperiode.** Dette bør være et rammeverk som supplerer emneplanene for praksis, og operasjonaliserer ønsket progresjon og sammenheng i GLU-utdanningene, slik at praksis blir en del av den helhet som en GLU-utdanning skal ha. Praksislærere fra LU-skolene vil kunne bidra med nødvendig erfaring og kompetanse i et slikt arbeid.
2. **Praksisarbeidskrav bør utvikles i samarbeid med praksisfeltet.** Praksisfeltet opplever at det ikke er mulig å påvirke arbeidskravene på praksisforberedende møte, og at mange praksisarbeidskrav er lite forenlige med planer som er lagt for studentenes praksis. Vi foreslår at det sees på mulige ordninger for samarbeid i forbindelse med fastsetting av praksisarbeidskrav for hvert studentkull i begynnelsen av hvert semester, og at en slik organisering blir lik for alle årskull i studieår 1-4. I utviklingen av en slik ordning kan LU-skolene være praksisfeltet sine representanter. Kanskje kan etablering av et eget team knyttet til praksis for hvert kull, ledet av profesjonsveileder, være en løsning. Et slikt team kan møtes både før og etter praksisperiodene.
3. **Felles arbeid for profesjonskvalitet underveis i praksis.** Med dagens digitale utvikling følger muligheten for å samle alle studenter, faglærere og praksislærere knyttet til et studentkull til en digital samling midt i praksisperioden, for å diskutere opplevelser, spørsmål og case. Profesjonsveileder bør i så fall lede og ha ansvar for å organisere en slik samling for studentkullet og faglærere og praksislærere som er involvert i studentenes praksis, i hver praksisperiode. Representanter fra LU-skolene bør være med på å legge premissene for slike møtepunkt. Slike samlinger vil gi rom for diskusjoner og refleksjoner om lærerprofesjonalitet som belyses fra ulike perspektiv.

Intervjuguide gruppeintervju studenter

(Kort om ordningen LU-skoler: (forpliktende samarbeid, deltaker etter søknad, målsetting i 5 punkt...)

1. Selv om dette er en ny ordning, er det være interessant å høre om dere har merket at dere har praksis på en LU-skole? (Sammenlignet med andre praksisskoler)?
  - Hvordan?
2. Hvordan vil dere beskrive/har dere opplevd samarbeidet mellom lærerutdanningen ved Campus og LU-skole?
  - Hva vil dere trekke frem som gode samarbeidsformer som dere har deltatt i?
3. Et mål i LU-skole ordningen er «*høy kvalitet i praksisopplæringen*»?
  - a. Hva innebærer det for dere?
  - b. Hvordan kan vi legge til rette for det?
  - c. Hvordan opplever dere progresjon i praksis? Fortell.
  - d. Er det sider ved læreryrket som dere opplever er for høyt/lavt prioritert i praksis? (Tekniske ferdigheter, om elevens læringsutbytte, vurdering, utvidet arbeidsområde, rom for undersøkende praksis (forskning) etc....)
  - e. Hvordan opplever dere veiledning i praksis?
4. Er dere involvert i fou-arbeid med LU-skolen? (fou-oppgave, masteroppgave, etc.)
5. Hvordan kan samarbeidet mellom LU-skolene og Campus utvikles videre, tenker dere?
6. Hva er mulige faktorer som kan hemme utviklingspotensialet (bremseklosser) i prosjektet, tenker dere?

Har dere andre innspill?

Vedlegg 2

Intervjuguide praksislærere. Tema: Studenter i praksis

Denne rapporten vil ha fokus på studenten og studentenes opplevelse av praksis på en LU-skole og av samarbeidet mellom lærerutdanningen ved campus og LU-skolen.

1. Et mål i LU-skole ordningen er «*høy kvalitet i praksisopplæringen*»?
  - a. Hva innebærer det for deg?
  - b. Hvordan kan man legge til rette for det?
  - c. Er det sider ved læreryrket som dere opplever er for høyt/lavt prioritert i praksis? (Tekniske ferdigheter, om elevens læringsutbytte, vurdering, utvidet arbeidsområde, rom for undersøkende praksis (forskning) etc....)
  - d. Hva vektlegger du i veiledning av studenter i praksis?
2. Har det at dere er en LU-skole på noen måte endret det å være i praksis hos dere, tenker du?
3. Hva er det viktig for deg at studentene tar med seg fra praksis hos dere?
4. Opplever du at studentene tar i bruk kunnskap fra campus-undervisningen i praksisperioden? På hvilken måte?
5. Hvordan tenker du at samarbeidet mellom LU-skolene og Campus bør utvikles videre?
6. Hva er mulige faktorer som kan hemme utviklingspotensialet i prosjektet, tenker du?

Har du andre innspill?